

שאלות חזרה למבחן 1 תשף

1. הפרלמנט של פולין אישר הצעת חוק לפיה אין להטיל אחריות על הפולנים למעשיהם במהלך מלחמת העולם השנייה, שכן פולין היתה מדינה כבושה שלא פעלה מרצונה החופשי. נציג מטעם ישראל הביע התנגדות נחרצת להצעת החוק, שכן היא מסלפת את ההיסטוריה ולא מאפשרת דיון בחומרת האירועים. הנציג הוסיף כי הוא רואה בחוק זה עניין סמלי ולא מעשי, שכן לפי חוקי ישראל ניתן להעמיד לדין כל אדם שהיה מעורב ברצח העם היהודי בתקופת השואה, ללא קשר למוצאו. בעקבות הסערה הציבורית, נפתחו מגעים בין ממשלות ישראל ופולין לדין בנוסח החוק.

ציין והצג את החוק הישראלי אליו התייחס נציג ישראל בדבריו. הסבר כיצד חוק זה בא לידי ביטוי בקטע.

2. במסגרת שינויים בשוק התקשורת והקמת תאגיד השידור הציבורי החדש, הטלוויזיה החינוכית צפויה להיסגר. במקום הערוץ הציבורי "החינוכית" הוחלט להקים בתאגיד ערוץ ילדים חדש אשר ישדר תכנים פופולריים לילדים ונוער. בעקבות ההחלטה התעוררה מחאה ציבורית ברשתות החברתיות נגד סגירת הערוץ. המתנגדים לסגירתו טוענים שהערוץ החדש לא ישים לנגד עיניו מטרות חינוכיות ולאומיות כפי שהיה עד כה. הטלוויזיה החינוכית הפיקה והקרינה תכניות בנושאי אהבת הארץ וידיעת השפה העברית, אולם הערוץ החדש לא צפוי להפיק תכנים חינוכיים אלא תוכניות לצרכי בידור ורייטינג בלבד.

ציין והצג את החוק שעשוי להיפגע כתוצאה מסגירת החינוכית, לדברי המתנגדים למהלך. הסבר כיצד חוק זה בא לידי ביטוי בקטע.

3. מדי שנה ביום העצמאות מקיימת ישראל את "חידון התנ"ך העולמי", בו מתחרים ביניהם מתמודדים מכל רחבי העולם. החידון נערך בירושלים, והמתמודדים מציגים את ידיעותיהם בתנ"ך ומשיבים על שאלות שונות העוסקות במורשת ישראל ובמקורות הדתיים והתרבותיים שלה. בחידון מתמודדים נערים ונערות יהודיים מהארץ ומהתפוצות אשר המורשת היהודית והתנ"ך מהווים עבורם קשר לעם היהודי, והמנצחים זוכים בפרסים מטעם המדינה.

ציין והצג את סוג הלאומיות שבא לידי ביטוי בקיום החידון. הסבר כיצד סוג לאומיות זה בא לידי ביטוי בקטע.

4. האי מאן שוכן בסמוך לבריטניה ומתגוררים בו כמה עשרות אלפי תושבים. לאי פרלמנט משלו והוא מקיים קשרים כלכליים ותרבותיים מגוונים עם מדינות שונות בעולם. יחד עם זאת, אין באי מאן צבא וענייני החוץ והביטחון שלו מנוהלים על ידי בריטניה.

ציין והצג את התנאי לקיום מדינה שאינו מתקיים באי מאן. הסבר כיצד הדבר בא לידי ביטוי בקטע.

5. הצעת חוק שנדונה לאחרונה עוררה סערה תקשורתית וציבורית. לפי ההצעה, בעוד מסעדות, בתי קולנוע ותחנות דלק יוכלו להמשיך לפעול בשבת, הרי שחנויות, מרכולים וקניונים יהיו חייבים לסגור את שעריהן בשבת. התאחדות הסוחרים בירכה על ההחלטה ומסרה: "זהו צעד ראשון וחשוב להצלת עשרות אלפי עסקים קטנים מקריסה כלכלית".

הצג את הסדר הסטטוס קוו. הסבר איזה מסעיפי ההסכם נועדה הצעת החוק לחזק.

6. משרד החינוך פירסם הנחיות לתוכנית טיולים עבור בתי הספר היסודיים. בדברי ההסבר להוראות נכתב כי סיורים הינם חלק בלתי נפרד ממערך הלמידה החינוכי של בית הספר. עוד נכתב, כי מטרתם היא לעורר בקרב התלמיד את האהבה לארץ, לנופיה ולמורשתה ההיסטורית באמצעות היכרות ישירה וחוויתית המתרחשת בעת הטיול והסיור. התכנית החדשה מנחה את בתי הספר לבקר באתרים שונים לאורך שש שנות החינוך היסודי, וללמוד אודותיהם בתחומי הדעת השונים.

ציין והצג את החוק שההוראות החדשות נועדו לממש. הסבר כיצד חוק זה בא לידי ביטוי בקטע.

7. המלך הסעודי, שהיה מנהיג חשוב בעולם הערבי, נפטר לאחרונה. סביב פטירתו התייחסו אישי ציבור ישראלים ליוזמת השלום הסעודית אותה יזם המלך, אשר מציעה לישראל הסכם כולל עם כל המדינות הערביות. שר לשעבר אשר תומך ביוזמה זו אמר שהוא מאמין כי ישראל צריכה לחתור להסדר אזורי שיוביל ליחסים נורמליים מלאים עם מדינות ערב, בהתאם לשאיפה שמנוסחת בהכרזת העצמאות.

ציין והצג את הפניה מתוך הכרזת העצמאות שבאה לידי ביטוי בקטע. והסבר כיצד פנייה זו באה לידי ביטוי בדברי השר לשעבר.

8. במסגרת אירוע שיא שכבתי חולקו התלמידים לקבוצות וכל קבוצה דנה בסוגיית יסוד בחברה הישראלית. נציגת הקבוצה שעסקה בימי מנוחה אמרה בנאומו כי לעת עתה, מדינת ישראל עדיין עומלת על עיצוב דמותה והדרך לסיום התהליך עוד

ארוכה. משום כך, היא סבורה שיש להעדיף את השמירה על היסודות היהודיים באופיה של המדינה – גם במחיר של פגיעה בשוויון כלפי מיעוטים הלא יהודיים בארץ. לכן, קבוצתה מציעה לקבוע את שבת כיום המנוחה היחיד האפשרי בישראל.

ציין והצג את העמדה ("החלום") בנושא זהותה הלאומית הרצויה של המדינה המשתקפת בנאומה של התלמידה. הסבר כיצד עמדה זו באה לידי ביטוי בקטע.

9. ממשלת ישראל מבקשת לעודד מעבר של יהודים מצרפת, מבלגיה ומאוקראינה לישראל לצורך השתקעות בה. במסגרת התוכנית שיזמה הממשלה, הוחלט להקצות משאבים על מנת לטפח את הזיקה של היהודים במדינות אלו לישראל, לעודד את הגעתם לישראל ולהקל את קליטתם. נציג הממשלה טען שזהו צעד נוסף בו הממשלה מבטאת את נאמנותה למגילת העצמאות.

ציין והצג את המאפיין היהודי מתוך מגילת העצמאות שבא לידי ביטוי בתוכנית הממשלה. הסבר כיצד מאפיין זה בא לידי ביטוי בקטע.

10. הסוכנות היהודית אחראית מטעם המדינה על הקשר עם קהילות יהודיות בתפוצות. לאחרונה יזמה הסוכנות מיזם חדש בו שליחים ישראלים ששבו ארצה משליחות בתפוצות יקבלו כלים ועזרה בשמירה על קשר מול קהילותיהם גם לאחר סיום השליחות. בכיר הדגיש כי מהלך זה יחזק את הקשר בין מדינת ישראל לעם היהודי בתפוצות וכן יסייע לשמר את המורשת היהודית של כל קהילות העם היהודי. לדבריו, במהלך זה הסוכנות היהודית מצליחה לקיים באופן משמעותי ואמיץ את אחד מחוקי היסוד.

ציין והצג את חוק היסוד שעליו התבסס בכיר הסוכנות. הסבר כיצד חוק יסוד זה בא לידי ביטוי בדברי הבכיר.

11. לפי הצעת חוק שהוצגה בכנסת, עמותות ישראליות לא יוכלו לקבל תרומות מממשלות זרות או שישלמו מס גבוה במיוחד על תרומות אלו. סביב הצעת החוק התעוררה סערה ציבורית. תומכי ההצעה טוענים כי בדרך זו ניתן למנוע ניסיון של מדינות זרות להתערב בנעשה בתוך המדינה ובהשפעה על מדיניותה. המתנגדים לה טוענים שיש להחיל את אותם התנאים גם על מימון מאזרחים או ארגונים זרים, שפעמים רבות נותרים חסויים.

ציין והצג את התנאי לקיום מדינה עליו מנסים להגן התומכים בהצעת החוק, לטענתם. הסבר כיצד תנאי זה בא לידי ביטוי בקטע.

12. תושבי חבל קטלוניה פועלים כבר שנים רבות להרחבת האוטונומיה שלהם בתוך מדינת ספרד. בחודשים האחרונים נקט נשיא הפרלמנט הקטלוני צעדים מעשיים להביא לעצמאות מלאה של חבל קטלוניה. הוא הודיע כי אם ממשלת ספרד תמשיך לסרב למשא ומתן, הוא יכריז חד צדדית על עצמאות. הנשיא הסביר, כי בתור קבוצה לאומית תרבותית נפרדת, זכותם לממש את זהותם הייחודית בעצמאות מלאה במדינה משל עצמם. בניגוד לחוקה הספרדית, הוא הוביל משאל עם בין תושבי חבל קטלוניה לברר את רצון האוכלוסיה להשגת עצמאות.

ציין והצג את ההצדקה הדמוקרטית למדינת לאום הבאה לידי ביטוי בדברי נשיא קטלוניה. הסבר כיצד הצדקה זאת באה לידי ביטוי בדבריו.

13. הרכבת הקלה הפועלת בירושלים היא אמצעי תחבורה המשמש בכל יום אלפי נוסעים ובהם נוסעים דוברי ערבית. ברכבת מופעלת מערכת כריזה בשפה העיברית ובשפה הערבית ובאמצעותה מכריזים את שם התחנה והודעות שונות, כמו כן השילוט גם הוא בעברית ובערבית.

אחד הנוסעים כתב מכתב למערכת עיתון בעיר. במכתבו הוא הביע את שביעות רצונו מן העובדה שבירושלים יש מערכת כריזה ברכבת בשפה העיברית וגם בשפה הערבית, ובכך מתממש הן ערך השוויון כלפי כלל התושבים והן מעמדה המיוחד של ירושלים כבירת המדינה היהודית.

- ציין והצג את העמדה (החלום) הרצויה בעיניו של כותב המכתב בנוגע לזהות הלאומית של מדינת ישראל. הסבר כיצד עמדה זו באה לידי ביטוי בקטע.